

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

กับการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

ดวงกมล คล้ายคลึง

ผู้อำนวยการส่วนนวัตกรรมด้านภาษี สำนักนโยบายภาษี

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

28 มิถุนายน 2554

หัวข้อการบรรยาย

1

ความเป็นมา

2

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังฯ

3

กลไกการบังคับใช้

4

แนวทางการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

5

ความคืบหน้า

ความเป็นมา

ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัญหามลพิษ

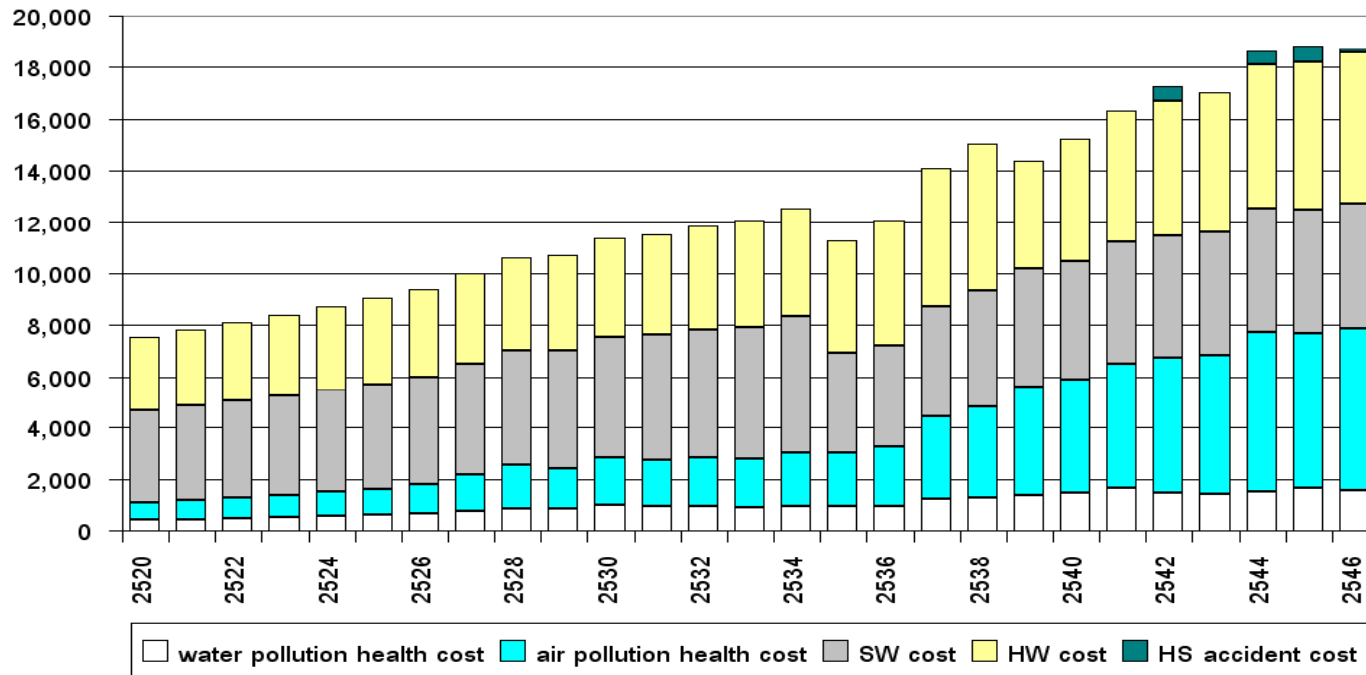
สศค. มุ่งมั่นวิชาการ บริหารทันสมัย
ผลักดันเศรษฐกิจไทย ก้าวไกลอย่างยั่งยืน

1 ความเป็นมา

ความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม

Source: TDR I (2006)

สศค. มุ่งมั่นวิชาการ บริหารทันสมัย
ผลิตภัณฑ์เศรษฐกิจไทย ก้าวไกลอย่างยั่งยืน

1 ความเป็นมา

จำนวนผู้ป่วยด้านสิ่งแวดล้อม

สิ่งคุกคาม	จำนวนผู้ป่วย (ราย)
เคมี (เช่น สารพิษไซยาไนด์ กรด ต่าง)	8,791
ก๊าซ (เช่น คาร์บอนมอนนอกไซด์ ไฮโดรเจนซัลไฟด์ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์)	166
ฝุ่น (เช่น ฝุ่นทราย ฝุ่นใยหิน)	47
โรคจากโลหะหนัก (เช่น ตะกั่วปรอท ทองแดง สังกะสี สารหนู อื่นๆ)	187
สารกำจัดศัตรูพืช (เช่น ออร์แกโนฟอสเฟต คาร์บาเมต ออร์แกโนคลอรีน)	8,546
โรคจากภาวะทางกายภาพ (เช่น ความร้อน ไฟฟ้า)	6,153
โรคจากตัวทำละลาย (เช่น เบนซิน อนุพันธ์เบนซิน)	598
รวม	24,488

ที่มา : รายงานประจำปี 2550 ของสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค

1

ความเป็นมา

ปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

ใช้มาตรการกำกับควบคุมเป็นหลัก
แต่ขาดบุคลากรในการตรวจสอบ

ต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม
ถูกผลกระทบเป็นต้นทุนทางสังคม

มาตรการทางกฎหมาย
ไม่สะท้อนข้อเท็จจริง

ยังมีได้นำหลักการ
“ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย”
มาใช้อย่างจริงจัง

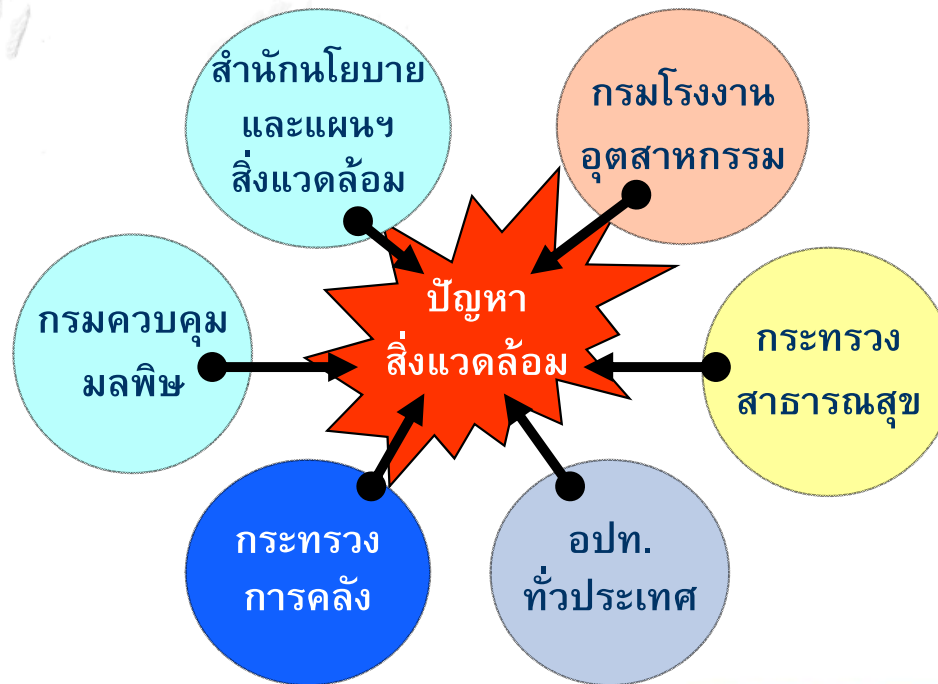
มาตรการภาษีและมาตรการการคลัง
ที่ใช้ในการแก้ปัญหายังมีน้อย

1

ความเป็นมา

หน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม

สศค. มุ่งมั่นวิชาการ บริหารทันสมัย
ผลักดันเศรษฐกิจไทย ก้าวไกลอย่างยั่งยืน

1

ความเป็นมา

บทบาทของกระทรวงการคลัง

ปัจจุบัน

กรมสรรพากร

กรมบัญชีกลาง

กรมสรรพสามิต

กรมธนารักษ์

กรมศุลกากร

สถาบันการเงิน

อนาคต

ปรับปรุง
กฎหมายเดิม

ออก
กฎหมายใหม่

1

ความเป็นมา

บทบาทของกระทรวงการคลัง

■ ปัจจุบัน

□ กรมสรรพากร

- ยกเว้นภาษีเงินได้และ VAT แก่มูลนิธิหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และ หักค่าลดหย่อนหรือค่าใช้จ่ายให้ผู้บริจาคเงินแก่มูลนิธิ/สมาคมดังกล่าว
- ยกเว้นภาษีเงินได้เงินหรือทรัพย์สินที่บริจาคในโครงการปลูกป่า
- ยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้ของบริษัท/ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้จ่ายไป เป็นค่าจ้างเพื่อทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี
- ยกเว้นภาษีให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิที่เกิดจากการจำหน่ายคาร์บอนเครดิตของโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งใน และนอกประเทศ เป็นเวลา ๓ ปี

1

ความเป็นมา

บทบาทของกระทรวงการคลัง (ต่อ)

■ ปัจจุบัน (ต่อ)

กรมสรรพสามิต

- เก็บภาษีสรรพสามิตในอัตราภาษีที่แตกต่าง

กรมศุลกากร

- ลดอัตราอากรขาเข้าเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงาน และรักษาสิ่งแวดล้อม

กรมบัญชีกลาง

- แก้ไขระเบียบพัสดุสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กรมธนารักษ์

- การบริหารที่ราชพัสดุเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว (ปลูกป่า, สร้างสวนสาธารณะ)

1

ความเป็นมา

บทบาทของกระทรวงการคลัง (ต่อ)

■ ปัจจุบัน (ต่อ)

สถาบันการเงิน

- สนับสนุนการให้สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม

■ อนาคต

ปรับปรุงกฎหมายเดิม อาทิ

- กฎหมายสรรพสามิต
- กฎหมายศุลกากร

ออกกฎหมายใหม่

- ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

2

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

หลักการและเหตุผล
ในการยกร่าง
พระราชบัญญัติฯ

นำมาตรการการคลังมาใช้เสริม
การจัดการสิ่งแวดล้อม

ให้ผู้ก่อมลพิษ/รับผิดชอบค่าใช้จ่าย
ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย

นำรายได้จากมาตรการการคลัง
มาใช้จัดการสิ่งแวดล้อม

2

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

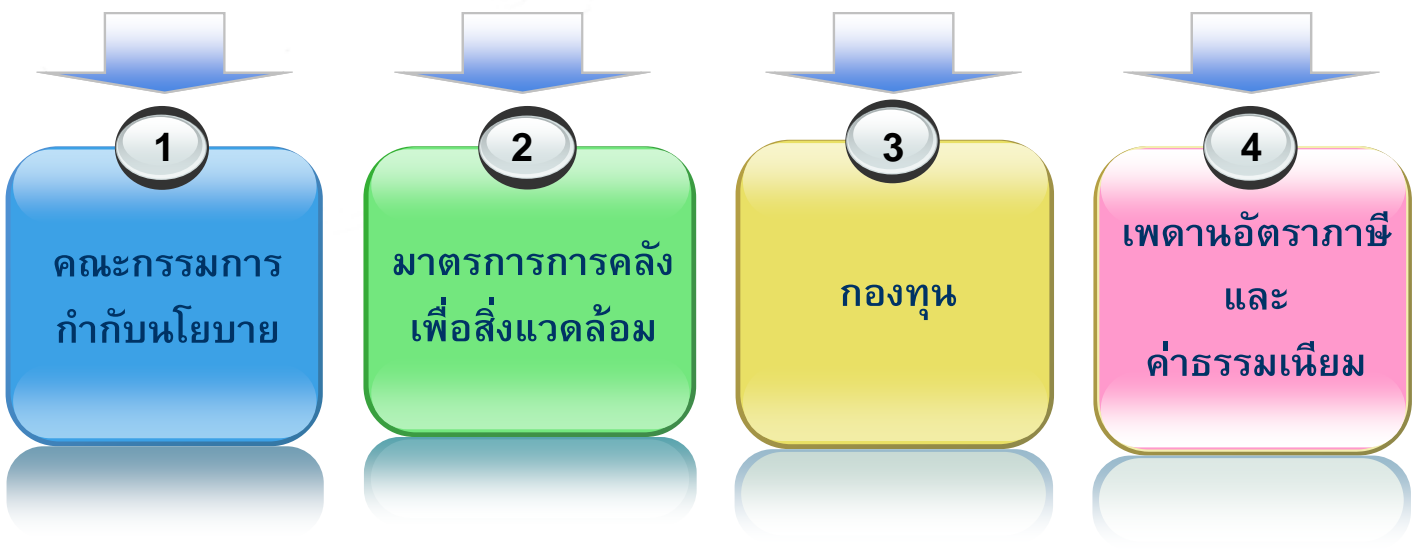
องค์ประกอบ
ของกฎหมาย

- หมวด 1 คณะกรรมการกำกับนโยบายมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม
- หมวด 2 มาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม
- หมวด 3 การจัดการเงินรายได้
- หมวด 4 พนักงานเจ้าหน้าที่
- หมวด 5 การอุทธรณ์
- หมวด 6 การบังคับชำระภาษีค้าง
- หมวด 7 บทกำหนดโทษ

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

สาระสำคัญ

➤ 2

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

“คณะกรรมการกำกับนโยบายมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม” (คณะกรรมการกลาง)

องค์ประกอบคณะกรรมการ

- ประธานกรรมการ : รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
- กรรมการ

หน่วยงานรัฐ : ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ผู้ทรงคุณวุฒิ : ไม่เกิน 9 คน (ในจำนวนนี้มีผู้แทนจาก
สภาอุตสาหกรรมฯ สภาหอการค้าฯ อปท. และนักวิชาการ)

- กรรมการและเลขานุการ : ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

อำนาจหน้าที่ : กำหนดประเภทมลพิษ มาตรการ พิจารณาออกกฎหมายลำดับรอง

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

“ มาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม ”

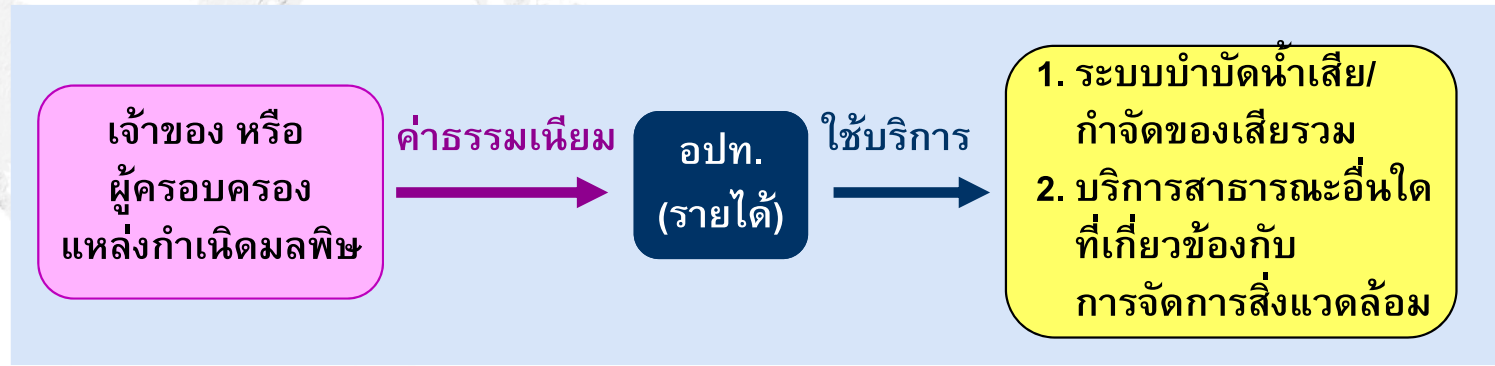
มาตรการภาษีและค่าธรรมเนียม	มาตรการอื่น
<ul style="list-style-type: none"> ■ มาตรการภาษี<ul style="list-style-type: none"> ☐ ภาษีการปล่อยมลพิษ ☐ ภาษีเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ☐ ภาษีผลิตภัณฑ์ ■ ค่าธรรมเนียม<ul style="list-style-type: none"> ☐ ค่าธรรมเนียมการจัดการมลพิษ ☐ ค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> ■ การวางประกันความเสี่ยงหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ■ การซื้อขายสิทธิการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิทธิการปล่อยมลพิษ ■ <u>มาตรการสนับสนุนและส่งเสริม</u>

2

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

ค่าธรรมเนียมและการจัดการมลพิษ

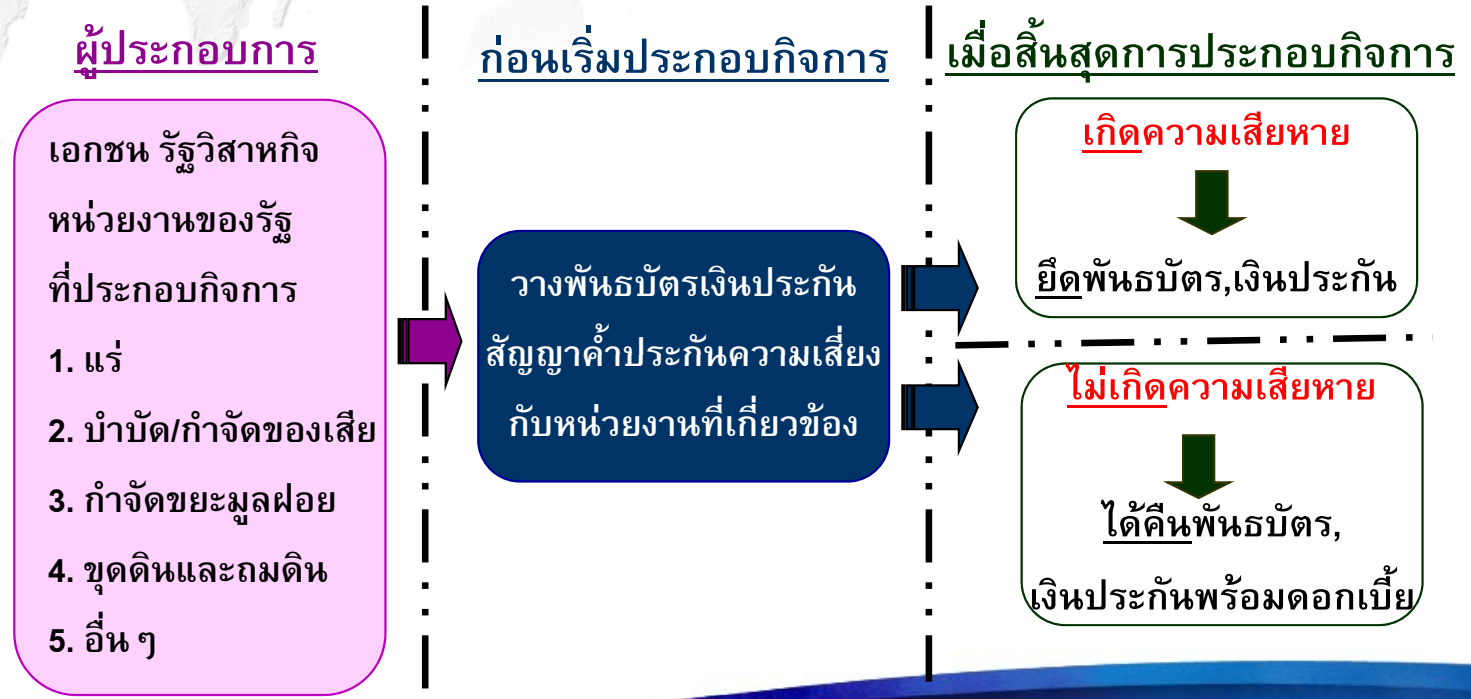
ภาษีผลิตภัณฑ์และค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์

2

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

การวางประกันความเสี่ยงหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม

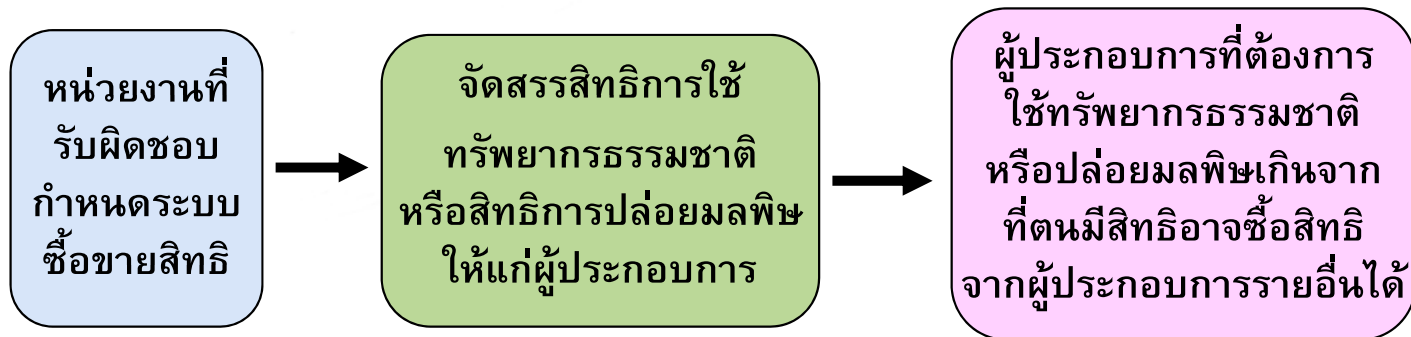

2

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

การซื้อขายสิทธิการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือสิทธิการปล่อยมลพิษ

2

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

“ กองทุนภาษีและค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม ” (กองทุนกลาง)

- **เงินกองทุน** : ประกอบด้วย ทุนประเดิม เงินภาษี/ค่าธรรมเนียม/เบี้ยปรับตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เงินอุดหนุน ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค ดอกผล และเงินอื่นๆ
- **การบันทึกบัญชี** : แยกบัญชีตามที่มาของเงินรายได้
- **การใช้จ่ายเงินกองทุน** : อุดหนุน หรือให้กู้ยืมแก่หน่วยงานรัฐ หรือเอกชนสำหรับการดำเนินงาน เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และชดเชยผู้เสียหายหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษ
- **คณะกรรมการบริหารกองทุน**
  - ประธาน** : ปลัดกระทรวงการคลัง
  - กรรมการ** : หน่วยงานรัฐ (อธิบดีกรมโรงงานฯ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) และ ผู้ทรงคุณวุฒิ (ไม่เกิน 10 คน ในจำนวนนี้มีผู้แทนภาคเอกชน อปท. และนักวิชาการ)
  - กรรมการและเลขานุการ** : ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
- **อำนาจหน้าที่** : กำกับดูแลการบริหารจัดการกองทุน แต่งตั้งผู้จัดการกองทุนและผู้สอบบัญชี

2

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

“ เพดานอัตราภาษีและค่าธรรมเนียม ”

- **ภาษีมลพิษทางน้ำ**
ปีละ 10,000 บาท ต่อตันของปริมาณมลพิษ
- **ภาษีมลพิษทางอากาศ**
ปีละ 2,500 บาท ต่อตันของปริมาณมลพิษ
- **ภาษีนักท่องเที่ยว**
ร้อยละ 15 ของราคาค่าโดยสาร หรือ 1,000 บาทต่อคน
- **ภาษีผลิตภัณฑ์หรือค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์**
ร้อยละ 15 ของราคาผลิตภัณฑ์ หรือ 10,000 บาท ต่อหน่วยผลิตภัณฑ์
- **ภาษีหรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ**
ร้อยละ 15 ของราคา หรือ 10,000 บาท ต่อหน่วยของปริมาณมลพิษ

2

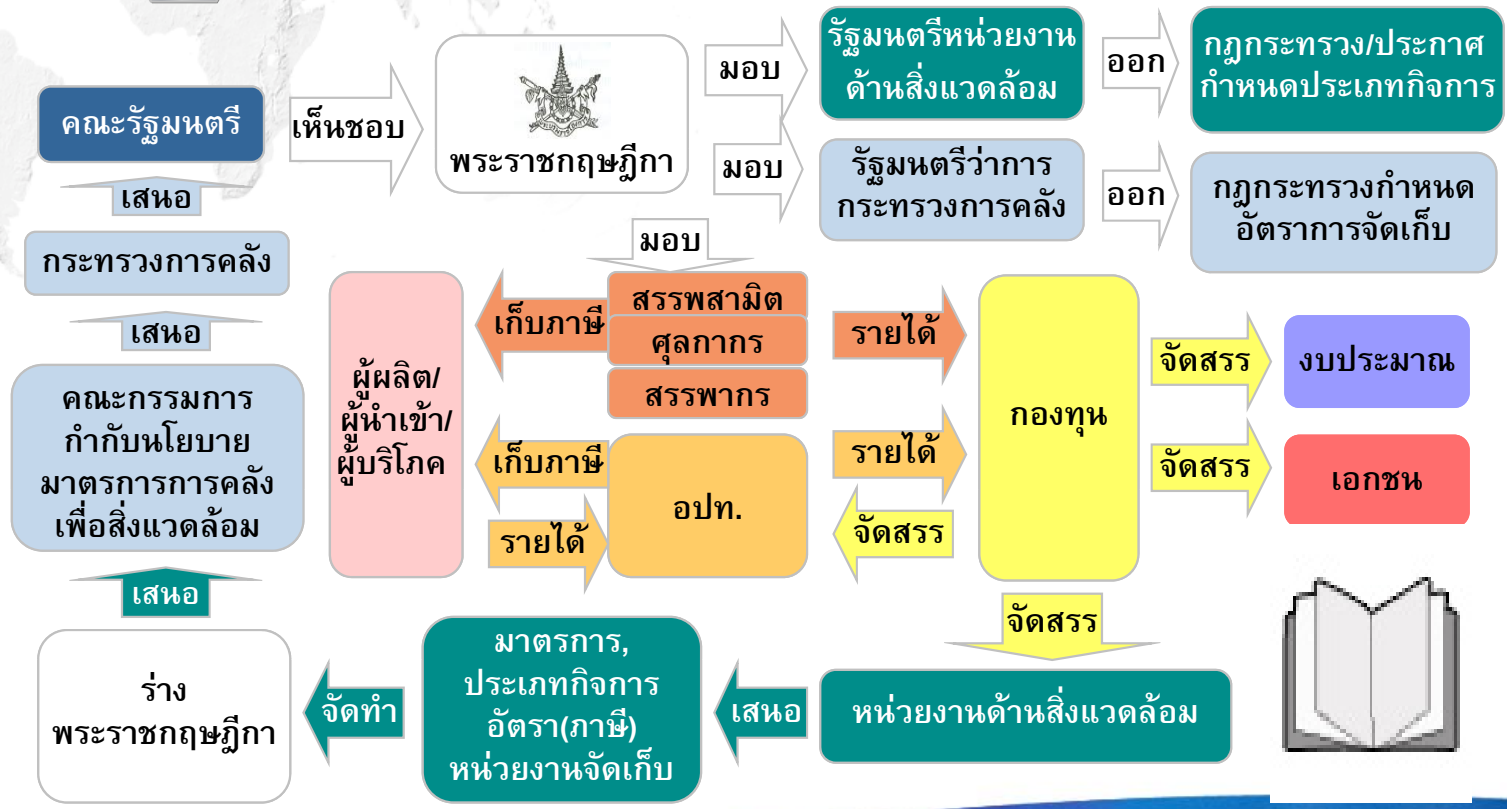
ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

ประโยชน์ของกฎหมาย

- สามารถนำมาตรการการคลังมาใช้เสริมการดำเนินงานภายใต้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมที่ใช้บังคับอยู่แล้วในปัจจุบัน
- สนับสนุนการบริหารจัดการแบบบูรณาการโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในกำหนดนโยบายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และการจัดสรรรายได้จากการใช้มาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม
- สามารถออกกฎหมายลำดับรอง (พระราชกฤษฎีกา ประกาศ หรือ กฎกระทรวง) เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วทันการณ์
- การใช้จ่ายเงินกองทุนมีความคล่องตัวทำให้สามารถนำเงินรายได้จากการใช้มาตรการการคลังไปสนับสนุนการดำเนินการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมของทุกหน่วยงานได้โดยตรง และรวดเร็วยิ่งขึ้น
- อปท. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง มีเครื่องมือ และรายได้ที่เพียงพอในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

3

กลไกการบังคับใช้

3

กลไกการบังคับใช้

ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....

ร่างพระราชกฤษฎีกา
ภาษีมลพิษทางน้ำ

ร่างพระราชกฤษฎีกา
ภาษีมลพิษทางอากาศ

ร่างพระราชกฤษฎีกา
ส่งเสริมการจัดการ
ของเสียอันตราย

ร่างพระราชกฤษฎีกา
ภาษีคาร์บอนไดออกไซด์
จากยานยนต์

ร่างพระราชกฤษฎีกา
ภาษีหักท้องเที่ยว

4

แนวทางการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม

สศค. มุ่งมั่นวิชาการ บริหารทันสมัย
ผลักดันเศรษฐกิจไทย ก้าวไกลอย่างยั่งยืน

4 แนวทางการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

หลายประเทศมีการเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม

Country	Environmental tax			
	GDP ^{1/} (%)	Tax revenue ^{2/} (%)	Per capita ^{1/} (USD)	Per capita ^{1/} (THB)
Belgium	1.96	4.7	930	28,830
Denmark	4.25	9.4	2,639	29,029
Germany	2.19	6.2	971	30,101
Finland	2.73	6.4	1,388	43,028
France	1.74	4.1	796	24,676
Italy	2.52	6.2	975	30,225
Luxembourg	2.51	7.2	2,980	92,380
Netherlands	4.49	11.7	2,376	73,656
Portugal	2.62	8.0	601	18,631
Spain	1.65	4.9	577	17,887
Sweden	2.59	5.4	1,342	41,602
UK	2.63	6.8	1,019	31,589
US	0.77	2.9	365	11,315
Average	2.13	6.5	643	19,933

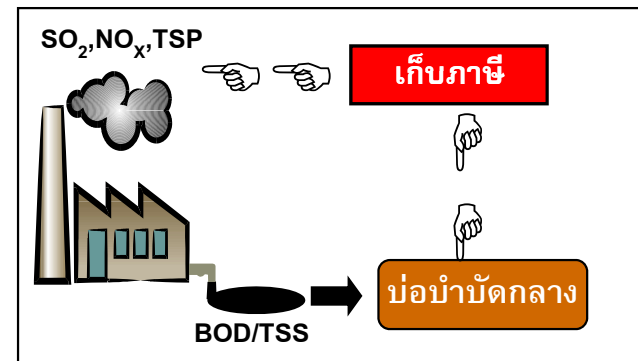
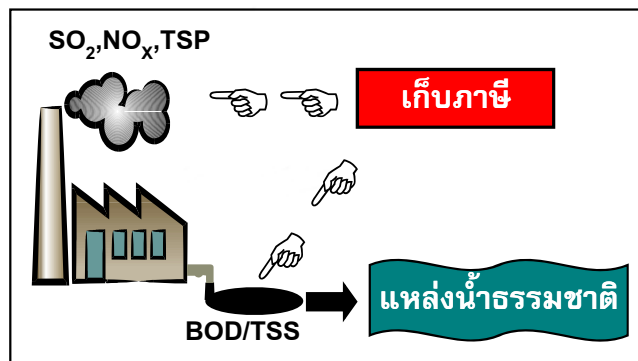
ที่มา : ^{1/}OECD 2008
^{2/}OECD 2007

แนวทางการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

แนวทางการจัดเก็บภาษีมลพิษ

1. เก็บจากผู้ปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก

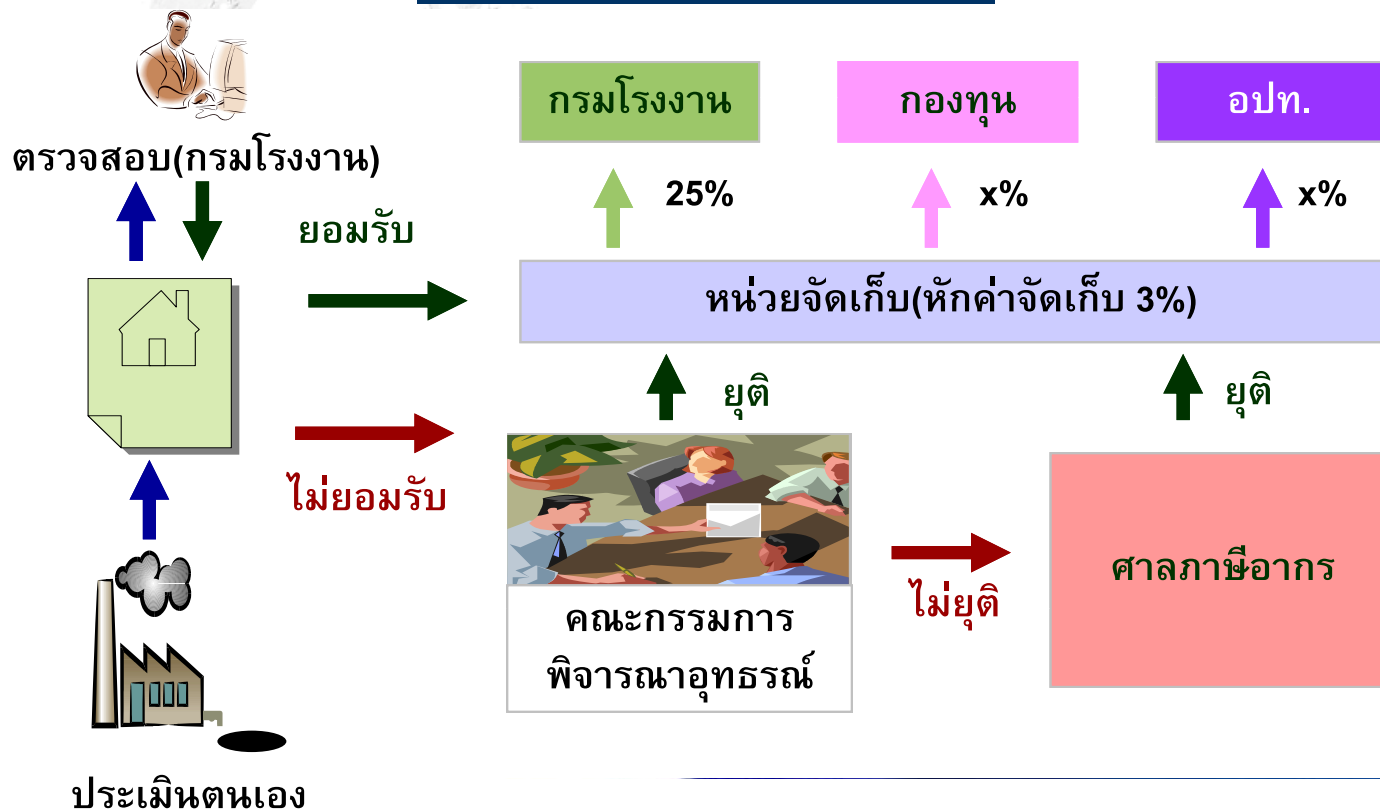

2. สถานประกอบการที่ปล่อยมลพิษ “ไม่เกินค่ามาตรฐาน” มีหน้าที่เสียภาษีด้วย

แนวทางการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

กลไกการจัดเก็บภาษีมลพิษ

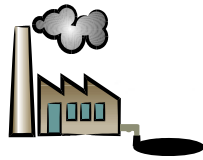
ผู้ประกอบการโรงงานจดทะเบียนผู้เสียภาษีมลพิษ

แนวทางการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

อัตราการจัดเก็บภาษีมลพิษน้ำ

เล็ก

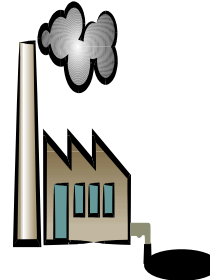
เล็ก

ปริมาณน้ำทิ้ง
1- 50 ม³ ต่อวัน

อัตราคงที่

1,000 - น้อยกว่า 3,000 บาท
ต่อราย ต่อปี

กลาง

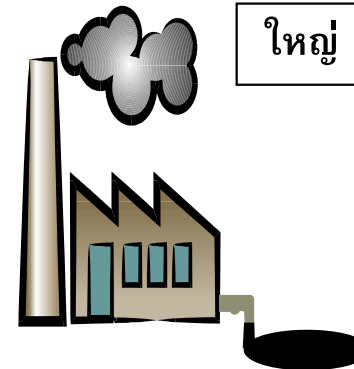
กลาง

ปริมาณน้ำทิ้ง
เกินกว่า 50 - 500 ม³ ต่อวัน

อัตราคงที่

3,000 - น้อยกว่า 10,000 บาท
ต่อราย ต่อปี

ใหญ่

ใหญ่

ปริมาณน้ำทิ้ง
เกินกว่า 500 ม³ ต่อวัน

อัตราแปรผัน

ตามปริมาณมลพิษที่ปล่อย

2,500 - 10,000 บาท
ต่อตัน ต่อราย ต่อปี

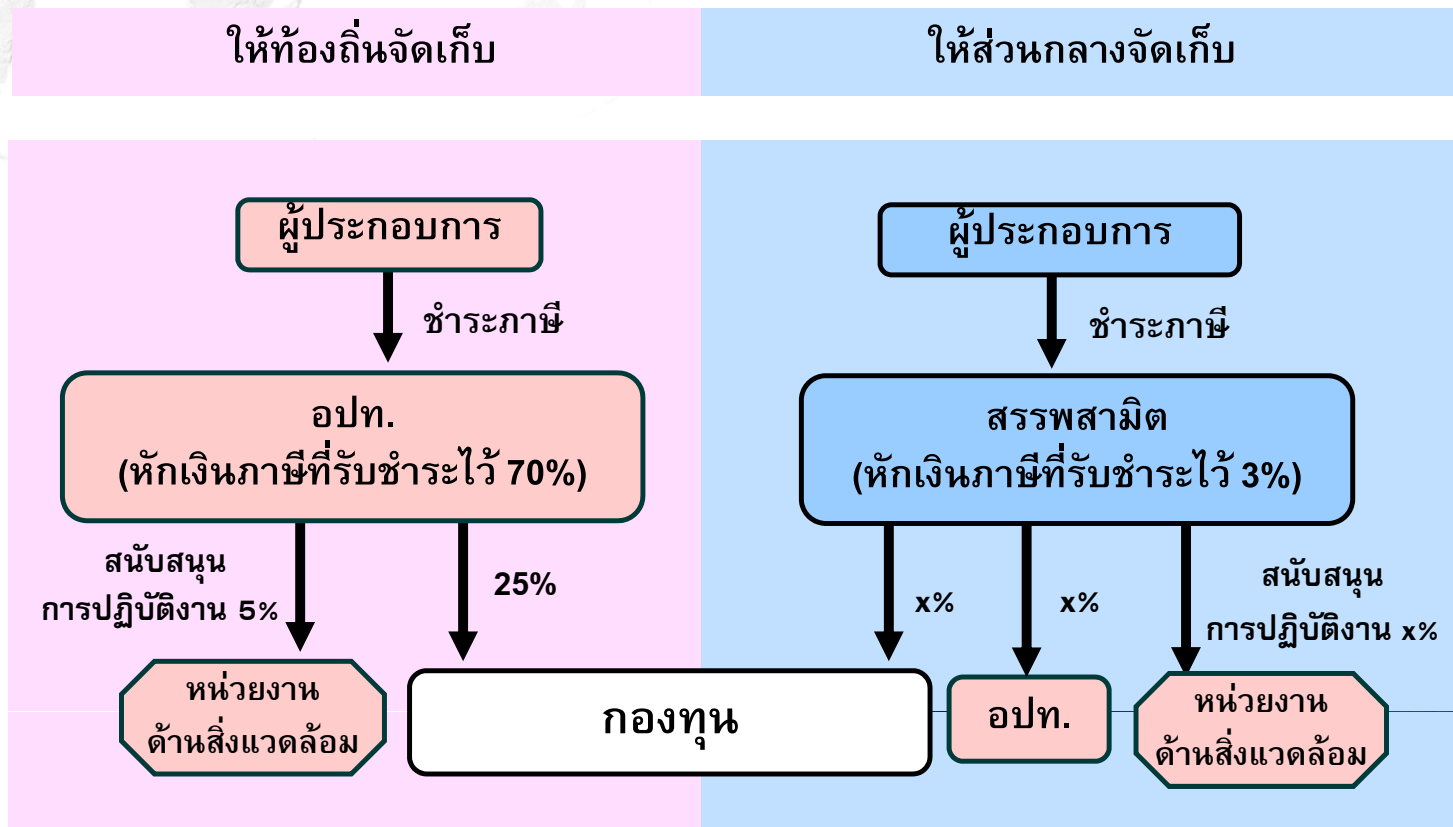
4

แนวทางการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

แนวทางการจัดสรรรายได้ภาษีมลพิษทางน้ำ

ให้ท้องถิ่นจัดเก็บ

ให้ส่วนกลางจัดเก็บ

แนวทางการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

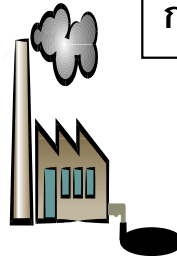
อัตราการจัดเก็บภาษีมลพิษทางอากาศ

เล็ก

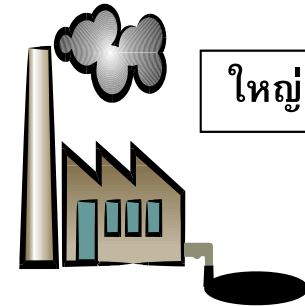
<p><u>ขนาดเตา</u> น้อยกว่า 500 แรงม้า</p> <p><u>ขนาดหม้อน้ำ</u> เล็กกว่า 5 ตัน / ชั่วโมง</p>
<p>อัตราคงที่ 10,000 - น้อยกว่า 30,000 บาท ต่อราย ต่อปี</p>

กลาง

<p><u>ขนาดเตา</u> ตั้งแต่ 500 - น้อยกว่า 1,000 แรงม้า</p> <p><u>ขนาดหม้อน้ำ</u> ตั้งแต่ 5 ตัน / ชั่วโมง - น้อยกว่า 10 ตัน / ชั่วโมง</p>
<p>อัตราคงที่ 30,000 - 50,000 บาท ต่อราย ต่อปี</p>

ใหญ่

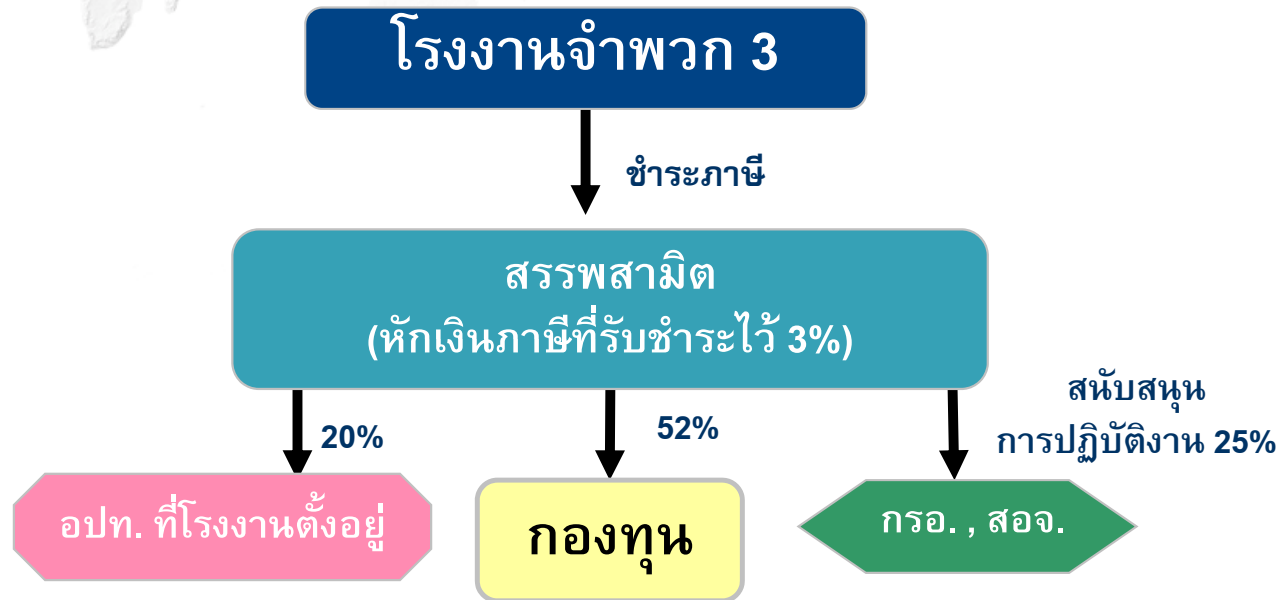
<p><u>ขนาดเตา</u> ตั้งแต่ 1,000 แรงม้า ขึ้นไป</p> <p><u>ขนาดหม้อน้ำ</u> ตั้งแต่ 10 ตัน / ชั่วโมง ขึ้นไป</p>
<p>อัตราแปรผัน ตามปริมาณมลพิษที่ปล่อย 1,000 - 2,000 บาท ต่อตัน SO₂, NO_x ต่อราย ต่อปี</p> <p>1,500 - 2,500 บาท ต่อตัน TSP ต่อราย ต่อปี</p>

4

แนวทางการบังคับใช้ในภาคอุตสาหกรรมไทย

แนวทางการจัดสรรรายได้ภาษีมลพิษทางอากาศ

5

ความคืบหน้า

- คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2553
- ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

Q & A

กระทรวงการคลัง ถ.พระราม 6

พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0 2273 9020

www.fpo.go.th

